

Ruokolahden kunnan lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi yksityistielaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Ruokolahden kunnan alueella on yksityistierekisterissä noin 300 tiekuntaa. Kunta on avustanut vuosittain kunnossapidon osalta noin sataa vakituisen asutuksen omaavaa tiekuntaa. Avustettavien tieosuuksien yhteismäärä on vuosittain noin 340 km. Kunnan alueella toimii yksi tiekunnan ylläpitämä yksityistielossi. Lossi on tällä hetkellä kahdeksan vakituisesti asutun talouden kulkuyhteys mantereelle. Asutusta saarella on ollut vuosisatojen ajan.

Perusrakenteeltaan esitysluonnos selkeyttää yksityistielain luettavuutta. Vanhentuneita kohtia on poistettu sekä nykyajan vaatimuksia ja mahdollisuuksia on tuotu uusina lakiin. Ruokolahden kunnan näkökulmasta on joitakin seikkoja, jotka olisi syytä ottaa huomioon lainvalmistelussa.

Kunnan tielautakuntien lakkauttaminen:

Ruokolahden kunta on aiemmin v. 2015 antanut lausunnon yksityistielain uudistamistarpeita koskevaan selvitysmiehen raporttiin. Lausunnossa kunnan kanta oli, että kuntien tielautakunnat ja niiden tehtävät tulisi säilyttää ennallaan.

Yhtenä lakiuudistuksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti kuntien tehtävien vähentäminen ja normienpurku. Tämä toteutuu siirtämällä tielautakunnilta esitysluonnoksen mukaisia toimitustehtäviä maanmittauslaitoksen yksityistietoimituksiin ja osin tiekunnille itselle sekä keventämällä toimitusmenettelyjä. Tällä ratkaisulla myös parannettaisiin yksityistierekisterin tietojen ajantasaisuutta. Tältä osin Ruokolahden kunta voi yhtyä esitysluonnokseen.

Kunnan tielautakuntien tehtäviin kuuluva valitusasioiden käsittely on esityksessä ohjattu maa- ja metsätalouden osastoon. Kunnille ja maakunnille on varattu mahdollisuus perustaa neuvottelu- ja sovitteluelimiä, joiden ilmeisenä tehtävänä olisi vähentää maa- ja metsätalouden päätyviä valituksia. Ruokolahden kunta säilyttäisi yksityistielain mukaisten valitusasioiden käsittelyn ensimmäisenä oikeusasteena päätösvaltaiset kunnan tielautakunnat. Kunnat voisivat halutessaan perustaa myös kuntien yhteisiä tai maakunnallisia tielautakuntia. Lautakunnat (3-5 jäsentä) voisivat koostua myös maanmittaustoimituksiin valituista uskotuista miehistä. Valmistelijana ja asiantuntijana toimisi yksityistieasioihin perehtynyt viranhaltija.

Ilman päätösvaltaa olevat neuvottelu- ja sovitteluelimet vaikuttavat turhilta, sillä samaa palvelua käytännössä annetaan kunnissa normaalina asiakaspalvelunakin. Lisäksi neuvottelu- ja sovitteluelimen kustannukset on jätetty esitysluonnoksessa kokonaan käsittelemättä. Ruokolahdella viimeisen kuuden vuoden aikana tehdyistä kunnan tielautakunnan päätöksistä (noin 35 kpl) vain yksi on edennyt maa- ja metsätalouden osastoon. Ruokolahden kunta katsookin että toimiva tielautakuntamalli ehkäisee tehokkaasti valituksia maa- ja metsätaloudenkin. Esitysluonnoksen mukainen malli ei tältä osin toisi kustannussäästöä ja maa- ja metsätalouden käsittelyn kalleuden vuoksi uhkasi kansalaisten oikeusturvaa. Kunnan tielautakunnan toimituskustannuksetkin kyllä karsivat aiheettomia valituksia pois kuntien tielautakunnista.

Asemakaava-alueen yksityistiet:

Ruokolahden kunnan mielestä on tärkeää, ettei kunnille tule automaattista velvollisuutta ottaa asemakaava-alueen yksityisteitä ylläpidettäväksi vaan kunnalla on päätös- ja harkintavaltaa asian suhteen.

Yksityistieavustukset:

Nykyisten yksityistielossien avustaminen kuuluu valtion tehtäviin. Yksityistielossien takana on alueita, joissa on ollut pysyvää asutusta satojen vuosien ajan. Yksityistielosseja ei Suomessa ole kovin monta. Lossiliikenteen kustannukset ovat suuria ja niiden tasaaminen valtakunnallisesti on oikeudenmukaista. Kustannusten säilyttäminen pelkästään tieosakkaiden ja kuntien kontolle ei kohtele Suomen kansalaisia tasapuolisesti. Lossiliikenteen takana asuvien ihmisten tulevaisuutta ei saa muuttaa epävarmaksi valtion taholta avustuksia leikkaamalla. Esitysluonnoksessa olevat toimenpiteet mm. erityiskohteiden määrärahojen eriyttämisestä eivät saa johtaa lossiavustusprosenttien laskuun. Käytännössä tiekuntien omarahoitus lossien kustannuksista lienee noin 10 - 15 % luokkaa. Mikäli lossien valtionapu vähenisi 65 - 70 % tasoon, tarkoittaisi se viime kädessä tieosakkaiden jo nykyiselläänkin varsin korkeiden tiemaksujen tuplaamista. Nykyinen taso lossien valtionavustuksissa on säilytettävä.

Kunnan tiedonsaanti eräissä tilanteissa:

Kunnat tekevät vastaisuudessaakin vaikutuksiltaan merkittäviä päätöksiä. Päätöksenteon kannalta on tärkeää, että kunnalla on saatavilla kaikki päätöksentekoon vaikuttava tieto.

Esitysluonnoksessa on kohta rakentamisrajoituksista (48 §). Kunnan rakennusvalvontaviranomainen myöntää alueellaan rakennusluvut, joten viranomaisen tulee tietää asetetuista rakentamisrajoituksista. Asetetut rakentamisrajoitukset tulee merkitä kiinteistörekisteriin ja ne tulisivat voimaan vasta kun ne on merkitty kiinteistörekisteriin.

Kiinteistömuodostamislain mukaan kunnalle tiedotetaan kaikista kunnan alueella tehtävistä kiinteistötoimituksista ja sama käytäntö tulisi jatkua myös kaikkien yksityistietoimitusten osalta.

Kuntien tulee saada tieto myös mm. kaikista maakuntien myöntämistä yksityistieavustuksista.